

Ο περφόρμερ

Ο Γρηγόρης Σεμιτέκολο γεννήθηκε στην Αθήνα το 1935. Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, μαθητεύοντας κοντά στους Γιάννη Μόραλη και Πάνο Σαραφιανό.

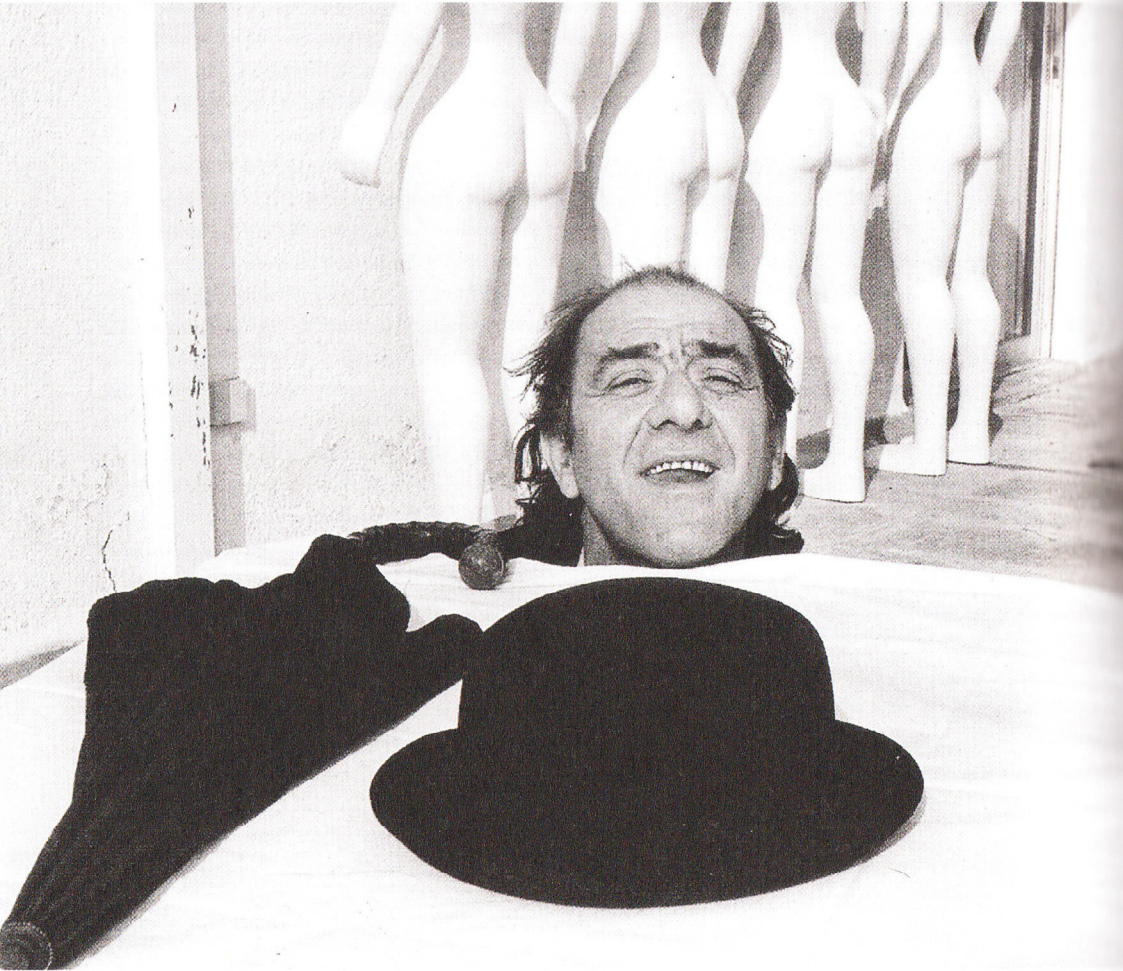
«Δύο βιντεοπροβολές, φιλμαρισμένα ντοκουμέντα, αντικείμενα στο χώρο και έργα ζωγραφικής συνθέτουν την εικόνα του καλλιτέχνη Γρηγόρη Σεμιτέκολο.» γράφει η Μ. Μαραγκού. Ο θεατής αρχικά μένει έκπληκτος στην προσπάθεια κατανόησης δύο διαφορετικών μέσων στον ίδιο καλλιτέχνη, όχι γιατί το τελάρο απαγορεύει τη σωματική δράση ή το αντίθετο, αλλά επειδή η έκφραση στη μία περίπτωση είναι άκρως ελεγμένη και στην άλλη εντελώς ελεύθερη. Ο ίδιος ο Σεμιτέκολο θεωρεί ότι οι δύο πλευρές του έργου του αλληλο-συμπληρώνονται, ότι οι δράσεις αποτελούν "συμβάντα" που προκύπτουν απ' τις εικαστικές του αναζητήσεις. (Μαραγκού, 2006)

Η πιανίστα Νέλλη Σεμιτέκολο, σύζυγος του Γρηγόρη, γνώρισε για πρώτη φορά τον Γιάννη Χρήστου στη Γερμανία ως μουσικός, στο Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής του Θόδωρου Αντωνίου όπου και θα παρουσιάζανε τον *Πιανίστα*, μια από τις λεγόμενες «αναπαραστάσεις»¹ του Χρήστου. Στη διάρκεια του έργου, ο πιανίστας έπρεπε να βγάλει μια κραυγή. Η Νέλλη, ντρεπόταν πολύ να το κάνει και έτσι το έκανε ο σύζυγός της, ο Γρηγόρης. «Το γεγονός ότι δεν είχε καμία αναστολή, εντυπώσιασε πολύ τον συνθέτη», αφηγείται η Νέλλη Σεμιτέκολο (Τουλάτου, 2002). Κάπως έτσι ξεκινά η πορεία του Γρηγόρη Σεμιτέκολο και ως περφόρμερ. Έκτοτε, ο Γρηγόρης Σεμιτέκολο και ο Γιάννης Χρήστου συνδεθήκανε στενά και διατηρήσανε σχεδόν καθημερινή επαφή. Αν και η γνωριμία κράτησε μόνο λίγα χρόνια, λόγω του μοιραίου αυτοκινητιστικού δυστυχήματος, υπήρξε ουσιαστική. Η φιλία τους αποφέρει τη συμμετοχή του ως περφόρμερ σε πολλές συναυλίες σύγχρονης μουσικής, σε έργα κυρίως του Γ. Χρήστου (*Επίκυκλος*, *Αναπαράσταση III*, *ο Πιανίστας*), αλλά και των Στεφ. Βασιλειάδη και Βλαχόπουλου.

Το έργο *Αναπαράσταση III 'Ο Πιανίστας'* γράφτηκε το 1968 και πρωτοπαίχτηκε στη Μουσική Ακαδημία του Μονάχου στις 13 Νοεμβρίου του 1969 από τον Γρηγόρη Σεμιτέκολο και το Μουσικό σύνολο του «Εργαστηρίου Σύγχρονης Μουσικής» υπό τη διεύθυνση του Θ. Αντωνίου. Στη συνέχεια δόθηκαν πολλές παραστάσεις με τη συμμετοχή του Γρηγόρη Σεμιτέκολο ως Πιανίστα σε Αθήνα, Πάτρα, Βοστώνη/ ΗΠΑ, Φιλαδέλφεια/ ΗΠΑ, Βρυξέλλες, Λονδίνο, Ιταλία, Κύπρο.

Η δραστηριότητα του Σεμιτέκολο ως περφόρμερ ξεκίνησε και αναπτύχτηκε σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από μια έντονη κινητικότητα, που σφράγισε ανεξίτηλα ως σήμερα την εξέλιξη της περφόρμανς και της σύγχρονης μουσικής στην Ελλάδα. Σε αυτό συντέλεσαν πολύ παράγοντες όπως νέοι θεσμοί και φορείς οι οποίοι βοήθησαν να αναπτυχθεί ένα κοινό πού, από τη στάθμη της ανυπαρξίας σχεδόν, ακόμη και στο τέλος της δεκαετίας του 50, φούντωσε κι' έγινε ένα αχόρταγο και πληροφορημένο ακροατήριο πού γέμιζε πια τις αίθουσες των πρωτοποριακών συναυλιών πού ξεχειλίζουν από όρθιους. Ιδιαίτερα σημαντικά είναι τα 5 μεγάλα Φεστιβάλ με τίτλο «Ελληνικές Εβδομάδες Σύγχρονης Μουσικής» (ΕΕΣΜ, 1966, 1967, 1968, 1971, 1976) πού οργανώθηκαν από τον ΕΣΣΥΜ (Ελληνικός Σύνδεσμος Σύγχρονης Μουσικής). Ο Everett Helm (Helm, 1970) γράφει «*Η Ελλάδα... οργάνωσε δύο στο έπακρον επιτυχή φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής...*» με δύο εκδηλώσεις κάθε μέρα επί 8 μέρες, είχαν πάντα υπερπλήρεις αίθουσες μ' ένα άγρια ενθουσιώδες και έξυπνα ανταποκριμένο κοινό. (Γ.Γ. Παπαϊωάννου, 1968)

Το 1972 ο Γρηγόρης παρουσιάζει ένα δικό του χάπενινγκ μαζί με τον βιολοντσελίστα Χρήστο Σφέτσα (γκαλερί Νέες Μορφές) και το 1974 πρωτοεμφάνισε στη Γκαλερί Νέες Μορφές στην Αθήνα τις κούκλες του και συνέθεσε σε συνεργασία με το Στέφανο Βασιλειάδη ένα είδος μουσικής επένδυσης των έργων του. Εκεί πρωτοπαρουσιάζει σε έκθεσή του (μαζί με την Ελεωνόρα Αρχελάου) ανθρωπόμορφες κούκλες χωρίς έκφραση και φύλο που συνδιαλέγονται με τη ζωγραφική είτε σαν κριτές είτε σαν κρινόμενοι, παραστέκουν στις δράσεις και τα χάπενινγκς του καλλιτέχνη έως ότου γίνει ο ίδιος ο εκτελεστής τους. Το 1985 στο πλαίσιο «Αθήνα Πολιτιστική Πρωτεύουσα» παρουσιάζει το *Κοσμικό Ανατομείο* όπου ο περφόρμερ Σεμιτέκολο σπείνι, επεμβαίνει και χειρουργεί τις κούκλες του σαν αυθεντικός ανατόμος της αισθητικής και της

1. Η έννοια της «Αναπαράστασης» είναι ένα είδος «πρωτοεκτέλεσης» πρωτόγονων, προϊστορικών, μυστηριακών και ονειρικών τελετουργιών μεταφερόμενων σε μια νέα πραγματικότητα με έναν ψυχοδραματικό τρόπο. Ο συνθέτης είχε σχεδιάσει περίπου 130 «Αναπαράστασεις», από τις οποίες πρόλαβε να ολοκληρώσει μόνο τις τέσσερις, με πιο γνωστές την *Αναπαράσταση I* (ο Πιανίστας) και την *Αναπαράσταση III* (ο Πιανίστας).

αντίληψής μας περί τέχνης.

Ένα θεμελιώδες έργο στις δράσεις, την πορεία και την εξέλιξη του που παρουσιάζεται αρκετές φορές, εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία, εξελίσσεται δίχως να χάσει την αρχική του πρόθεση και τέλος, γίνεται κινηματογραφική ταινία το 1993 από τον Βασίλη Βαφέα.

Ένας σουρεαλιστής εικαστικός καλλιτέχνης, ο Γρηγόρης Σεμιτέκολο, εγκαταλείπει για λίγο το στημένο και ψυχρό κόσμο των ελιτίστικων γκαλερί και πηγαίνει στη Σάμο όπου ετοιμάζει ένα ολιγόλεπτο εικαστικό χάπενινγκ, δαμάζοντας τις αντιδράσεις των απλών ανθρώπων του νησιού. Επιστρέφοντας λοιπόν μια ημέρα στο σπίτι του βρίσκει τον φύλακα άγγελό του, τη Νεφέλη, η οποία τον παρασύρει στο επόμενο εγχείρημά του, να αφήσει την παγερή και αδιάφορη Αθήνα

και τις γκαλερί και να διοργανώσει κάτι στη Σάμο. Εκεί σαν σε ντοκιμαντέρ απαθανατίζεται η καθημερινότητα των ντόπιων σε αντιδιαστολή με την όχι και τόσο διακριτική επίσκεψη του ζωγράφου καθώς κουβαλά τις ανθρώπινου μεγέθους λευκές κούκλες του για το γεγονός. Η ντουντούκα βγαίνει στους δρόμους και διαλαλεί πως «*απόψε θα φάμε, θα πιούμε κι ο Γρηγόρης θα σφάξει τις κούκλες του!*» Εν είδει πανηγυριού και με σύσσωμο το χωριό να παρακολουθεί το υλικό και τα πλάνα των ιδίων, χαρούμενοι που θα έπαιζαν στην ταινία όταν ξαφνικά ανάμεσά τους τα μέλη του συνεργείου ντυμένα σα γιατροί ανέβηκαν στη σκηνή και σαν σε χειρουργικό τραπέζι η κούκλα διαμελίστηκε με υπέρμετρη βαναυσότητα και ανατριχιαστικούς ήχους από τα ηχεία. Παράλληλα η κάμερα αδιάκριτα εξερευνούσε τις αντιδράσεις των απλών ανθρώπων για την περιέργη τούτη εμπειρία. Την εμπειρία της τέχνης του Γιώργου του Σεμιτέκολου.

Παναγιώτης Κόκορας

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Helm, Everett (1979) «Συνθέτης, Εκτελεστής, Κοινό», έκδοση Διεθνούς Συμβουλίου Μουσικής, Φλωρεντία.
- Lucciano, Anna-Martine, Jani Christou (1987) «The Works and Temperament of a Greek Composer», (ελ. μτφρ. Γιώργου Λεωτσάκου, «Γιάννης Χρήστου – Έργο και Προσωπικότητα ενός Έλληνα Συνθέτη της Εποχής μας», εκδό Βιβλιοσυνεργατική, Αθήνα.
- Μαραγκού, Μαρία (2006) «Η περίπτωση Σεμιτέκολο». Εφημερίδα Ελευθεροτυπία - 15/05/2006, Αθήνα.
- Παπαϊωάννου, Γ. Γιάννης (1968) «Έλληνες Συνθέτες 1» ένθετο του δίσκου, Αθήνα.
- Παππά, Λία (2007) Πανόραμα 2007 4 <<http://movieworld.gr/panorama-2007-4.html>> (23/5/209)
- Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Δημιουργών Θεατρικών & Οπτικοακουστικών Έργων. <<http://www.athinaecinema.gr/movie.asp?id=345>> (23/5/209)
- Σεμιτέκολο, Γρηγόρης, «blog» <<http://grigorissमितecolo.blogspot.com>> (23/5/209)
- Τουλάτου, Ισμα (2002) «Τάμα στον Γιάννη Χρήστου» Εφημερίδα Το Βήμα, Κυριακή - 7/07/2002, Αθήνα

